

Okupuotoje LIETUVOJE

TELŠIAI TURI NAUJĄ VYSKUPĄ

Pasaulio Demokratija Pavojuje

Gyvename labai keistus laikus. Iš vienos pusės visas komunistinis blokas apsiginklavęs iki dantų graso pasaulio taikai: Toli muose Rytuose, Viduržemio jūroje ir Š. Jūroje. Be to "Castro" sala tapo ginklų arsenalu ir aplinkui salą plaukioja rusų laivai su radarais, pasiruosę bet kokiam atvejui.

Iš kitos pusės Š. Amerika su kitomis Vakarų šalimis ginasi ir nežino kuo ta gynyba baigsis, kai priešas jau stovi prie "vartų". Komunistai nesiliauja aiškine pasauliui, kad "imperialistai" grėsia pasaulio taikai. Jau kurie kraštai ir patikėjo tai reklamai. Jeigu pasirodo amerikonių karo laivai, visi "alarmuojasi", o o kai rusų laivai ramiai plaukioja, nieks neprotestuoja.

Atrodo, lyg Vakarų pasaulis jaučiasi iš visų pusių apsupamas ir išgąsdintas. Komunistai stengiasi ta proga pasinaudoti: jie kirsina Vakaruose studentus priešintis "karui". Italijos sostinėje Romoje jau viešpatuoja studentų organizuotos gaujos. Dabar madoje yra šūkis: "Visi už taiką", kai tuo tarpu prieš dieną ir naktį kala ginklus ir daro maverus. Kas įdomiausia, kad Amerikos kareiviai miršta fronte nuo kulų, kurios buvo parduotos Vakarų biznierių.

Biznieriams rūpi praturtėti, o komunistams laimėti. Kol nebus vieningos idėjos Vakarų pasaulyje, tol komunizmas liks didžioji šmėkla laisvoms tautoms.

Pragiedrulis.

KAIP TIKRAI YRA SU NUOMŲ ISTATYMU

Prekybos ir pramonės patalpų, laisvų profesijų veiklai skirtų patalpų ir gyvenamųjų patalpų nuomos, jei jos yra pradėtos prieš 1957 metus kovo mėn. 1 d. tvarko įstatymas 16739.

Dabar, sausio 9 d., Boletín Oficial paskelbtas įst. 17607 dalinai pakeičia minėtąjį įstatymą 16739, būtent:

a) prekybos ir pramonės patalpų nuomų galiojimo laikas prailgintas ligi 1968 m. birželio 30 d. (buvo ligi 1967 m. gruodžio 31 d.), tačiau išskeldinimo bylas įstatymo pakeitimas leidžia pradėti jau dabar. Taigi, yra garantija kad šios kategorijos patalpoms nuomų įstatymas jau nebus daugiau prailgintas.

Šioje kategorijoje padaryta išimtis garažų, kinų ir teatrų patalpoms, jei nuomininkas laisvai susitaria su savininku arba, jei sutinka, kad nuomos dydį nustatys teismas.

b) laisvų profesijų veiklai skirtų patalpų nuomų galiojimo laikas paliktas nepakeistas kaip ir buvo ligi šiol, būtent ligi 1968 m. gruodžio 31 d. Tačiau įstatymo pakeitimas leidžia jau dabar pradėti išskeldinimo bylas, taigi ir šiuo atsitikimu jau yra garantija, kad galiojimo laikas yra galutinis.

• Kinai padės Š. Vietnamui. Kom. Kinijos vadai nutarė pasiųsti apie 50.000 "savanorių" padėti Š. Vietname kare su amerikiečiais. Tokiu būdu Kinija ištrauks aktyviai į kovą prieš amerikonus, kaip įvyko savų laiku Korėjoje. Rusai atrodo pasitenkina tikrai pristatyti Š. Vienamui ginklus. Tokių būdu kovos Vietnamo dar paastrės.

• Rusijos tyla prieš audrą. — Rusija atrodo atleido įtemptą "šaltą karą" su Vakarais, bet ji pasinaudoja ta tyla pasiruošti naujiems žygiams. Viduržemio jūroje jau turi apie 40 karo laivų, taip pat rusų laivai šnipinėja po Šiaurės jūrą — Vokietijos pakraščiais ir praktiškai valdo visą Baltijos jūrą. Negana to, Rusijos laivai atplaukia iki Kubos ir Pietų Amerikos pakraščiu. Atrodo, kad ruošiamasi "karštesniam" karui. Dabar Rusijos laivynas atlieka manevrus kiek Baltijos tiek Viduržemio vandenyse. Apie tuos dalykus spauda beveik nekalba, arba tikrai ma-

žomis raidėmis įsideda kaip paprastas naujienas.

• Neramumai komunistiniuose kraštuose. Nuo Poznanės iki Bukarešto jaučiamas naujas judėjimas satelitinuose kraštuose. Vairuotoje buvo sukilę studentai, kurie šaukdami "Laisvė, demokratija" demonstravo prie Partijos centrinės įstaigos. Policija su ašarinių bombų ir vandens švirkštais tam kartui numalšino studentus, bet tuojau pasirodė kituose didesniuose Lenkijos miestuose naujos manifestacijos.

Čekoslovakijoje taip pat vyksta neramumai, jau paleistas "atosotų" prezidentas Novotný, o jo sūnus suimtas po to, kai į Vakarų pabėgo aukšto rango kariškis — Sejna. Atrodo, kad čekoslovakų komunistai irgi nori išsilaisvinti iš Maskvos "globos" ir suartėti su Vakarų valstybėmis.

Rumunijos komunistai viešai išvyko iš Budapešto sušaukto komunistų suvažiavimo ir grįžę į Bukareštą sušaukė Rumunijos komunistų suvažiavimą.

• Vak. Vokietijos kancleris Kiesinger pasiūlė Rytų Vokietijai užmegsti glaudesnę kontaktą, įsteigiant bendrą abiejų pusių korodinacinę įstaigą Berlyne dėl bendros ekonomijos ir politikos. Šis projektas bus svarstomas parlamente. Kaikurie prisibijo, kad Vak. Vokietija "nesusidraugautų per daug" su Rusija ir komunistiniu bloku.

• Aukso brangsta, turtingieji susirūpinę. Paskutiniomis savaitėmis Europą pagavo "aukso ligą". Didžiuosiuose centruose, kaip Londone, Paryžiuje, Ciuriche ir kituose miestuose buvo dviguba aukso paklausa. Nors tarptautinio bankų atstovai buvo susirinkę Šveicarijoje svarstyti padėties ir buvo nutarta, kad išlaikyti pastovią kainą: viena uncija gryno aukso 35 dol. Bet jau kitą dieną pakilo iki 35,20. Atrodo, kad aukso yra graibstomas ir kaina vis dar gali kilti. Didieji bankininkai turės susirinkti gale šio mėnesio Švedijoje, kad su laikyti aukso kilimą. Ar tik nebus bendra prieškarinė nuotaika, kuri apima visus turtinguosius.

• Komunistai veržiasi į Laos. Š. Vietnamo karinės pajėgos netikėtai puola stipriai Pietų Vietnamą ir Amerikos kariuomenę, be jau bando užimti artimą Laos sritį Thaty tik 32 kilometrų nuo Š. Vietnamo. Kaip laikraščiai rašo, Laos neketina priešintis, bet pasitraukti iš Thaty srities, tuomi bus suteiktas naujas laimėjimas komunistams. Thaty sritis randasi tikrai 400 km. nuo Pietų Vietnamo.

• Robert Kennedy demokratų partijos šulas ir gubernatorius po pavykusių H. Hampshire rinkimų rezultatų demokratų naudai (McCarty) pradeda svarstyti savo kandidatūrą į Amerikos prezidentus. Atrodo, kad Johnson populiarumas baigiasi ir amerikiečiai nori pakeisti savo "varuotoją", ypač dėl įsibėgėjusio karo Vietname, kuris pareikalauja daug materialinių ir žmonių aukų ir kuriam nesimato dar galo.

ARGENTINOJE

• Trys dienos uždarytos vaistinės — susirinkę Argentinos vaistininkai ir biochemikai, protestuodami prieš naują įstatymą (Nr. 17663), kurio pakeliamos vaistų kainos ir panaikinamos įprastos kainos, nutarė padaryti streiką, uždarant visas vaistines kovo 18, 21 ir 22 dienomis. Veiks tikrai tos vaistinės, kurios turi specialius turnus.

• Atsistatydino Gynybos ministras — š. m. kovo 12 d. Argentinos Gynybos (Krašto Apsaugos) ministras inž. Antonio Lanusse atsistatydino iš pareigų, pareikšdamas periodistams, kad buvo įsikišta į jo ministerijos vidinius reikalus, suvaržant veikimo laisvę.

• Tucumano gubernatorius Fernando Aliaga Garcia atsistatydino iš savo pareigų, pareikšdamas spaudai, kad jau vasario 28 d. buvo įteikęs atsistatydinimo raštą Republikos prez. C. Ongania, kuris atsistatydinimą priėmė Jo vietą užimė buvęs Tucumano miesto burmistras Roberto Avellaneda.

Apie naujo Telšių vyskupo konsekraciją tik Tiesa ir Valstiečių Laikraštis Lietuvoje paskelbė tokį santūrų valdinės žinių agentūros vasario 26 data pažymėtą pranešimą:

"Vakar Telšių katedroje vyskupu konsekruotas Telšių vyskupijos valdytojas — monsinjoras Juozapas Pletkus. Konsekraciją atliko Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviskio vyskupijos valdytojas vysk. Juozas Matulaitis-Labukas. Jam asistavo Rygos arkivyskupijos ir Liepojos vyskupijos valdytojas vyskupas Julijonas Vaivuodas ir Telšių kapitulos pirmininkas prelatas Rapolas Kuodis.

"Naujojo vyskupo konsekravimo išskilmėse dalyvavo Telšių vyskupijos kapitulos nariai, dekanai, taip pat dvasininkai iš

kitų vyskupijų, jų tarpe — Vilniaus arkivyskupijos valdytojas monsinjoras Česlovas Krivaitis ir Panevėžio bei Kaišiadorių vyskupijų valdytojas monsinjoras Povilas Bakšys".

Apie naująjį Telšių vyskupą pateikta tokia informacija:

"J. Pletkus — 73-čius metus einantis vyras. Gimęs netoli Grinkiškio, Gujėnų kaimo valsčių šeimoje. 1921 metais Kaune išventintas kunigu. Kuniga vęs daugelyje Lietuvos vietų. Mirus Telšių vyskupui P. Maželiui, Telšių vyskupijos kapitula išrinko jį kapituliniu vikaru — vyskupijos valdytoju, o Klaipėdos tarėjai — prelatūros valdytoju. Pernai, kovo mėnesį, J. Pletkus paskirtas Telšių vyskupijos ir Klaipėdos apaštališkuoju administratoriumi."

• Miltinio teatras" Panevėžy vasario 17 d. vaidino jau naujame teatro pastate. Teatras pastatytas prie centrinės miesto aikštės (šiauriniame krašte, kur prasideda Ramygalos gatvė). Įrengta sunkioji ir aukštynežmyn kilnojama scena, mygtukais valdomi prožektoriai ir eilė kitų naujoviškų techninių įrenginių, kurių tarpe ir įtaisai žiūrovams vaidinimo metu klausyti į rusų kalbą.

• Praėjusį pavasarį Kaune, prie Žemės ūkio projektavimo instituto, sudarytas liaudies šokių ansamblis "Rūta" nepaprastai greit žengia į tarptautinius pasirodymus. Jau dalyvavo jaunimo šokių festivaly Gdanske (Lenkijoje), o darbas esąs pakviestas koncertinėn kelionėn į Angliją ir čia dalyvausiąs dainų-šokių muzikos festivalyje.

• Vasario 28 d. Kaune mirė vienas iš Lietuvos universitetų profesūros veteranų, mineralogijos-geologijos profesorius Mykolas Kaveckis. Lietuvos universi-

tete prof. Kaveckis dirbo nuo 1921 metų, kai pradėjo veikti Aukštieji Kursai, vėliau virė universitetu. Po karo tęsė tą patį darbą Vilniaus universitete ir Kauno Politechnikos Institute. Mirė baigdamas 79-tus amžiaus metus.

• Apie mokytojų darbą Lietuvoje rašo Tiesa vas. 11): — Pedagogas neretai užimtas įvairiais pašaliniais darbais, apkrautas visokiais įpareigojimais. Nuo to mokykloje kenčia mokomasis —auklėjamasis darbas, kuriam šiandien keliami ypač dideli reikalavimai. Pasitaiko, kad mokytojas skaito paskaitą apie pupas, o jo klausosi agronomas.

LIETUVOJE NAUJAS MALDYMAS

Okupuotoje Lietuvoje spausdinamas naujas maldynas. Nors jau seniai šis maldynas buvo paruoštas spausdinimui, bet tikrai neseniai buvo gautas valdžios leidimas spausdinti ir tai tik mažai kiekiu.

Šiais Laisvės Metais visi lietuviai kovoja už laisvę. Vienas kovos ginklas yra taip pat malda. Todėl šiais metais organizuojama

MALDINGA KELIONĖ Į LUJANĄ,

kuri įvyks š. m. balandžio 21 d. Išvyksime iš parapijos 7.30 val. Pagrindinės mišios bus 10 val. prie Didžiojo Altoriaus. Jau dabar prašome iš anksto užsisakyti vietas autobuse. Bilietus galima užsakyti Aušros Vartų parapijos raštinėje visomis dienomis.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

J. A. VALSTYBĖS

Algirdas Gustaitis — iš Los Angeles pasiuntė Websterio anglų kalbos žodyno redakcijai atitaisyti apie Lietuvą ir lietuvių kalbą. Iš redakcijos gavo padėkos laiškus ir pažadėjo pataisyti įdėti kitoj laidoj. Kaip matome galima prisidėti prie lietuviško darbo ir šiuo būdu, nurodant įsivėlusias klaidas svetimoje spaudoje. Reikia čia pažymėti, kad Š. Amerikos "Vyčiai" ir ši užsiima patikslinimu netiknygose, bet ir aplanai visoje spaudoje.

Nelida U. Babarskaitė de Scilabra su dukra ir sūnum Jonuku iš Š. Amerikos buvo atvykę Argentinon aplankyti savo tėvelių: Vladislavo ir Ursulės Babarskų, pas kuriuos pavišėjusi apie tris mėnesius bei aplankiusi lietuviškas draugijas, vėl išvyko atgal į Šiaurės Amerikon.

MONTEVIDEO

Liet. Parapiją švenčiant Šv. Kazimiero dieną applanke arkivyskupas Carlos Parteli, kuris atlaikė lietuviams pamaldas, dalyvaujant gausiai lietuvių visuomenei ir giedant "Aidų" chorui, vadovaujant V. Doreliui.

"Gintaro" ansamblis gavo pakvietimą į III-ja Tautinių Šokių šventę Čikagoje. Ansambliu čia visu rimumu ruošiasi šiai kelienei leidžia ant loterijos naują "Philips" televizijos aparatą.

Viešnios iš Brazilijos. Po jaunimo studijų savaitės į Montevideo atvyko jaunimo veikėja Rimantė Steponaitytė, kuri buvo apsistojusi pas Edmundo Andriūškevičiaus šeimą. Mikalina Tamošiūnienė buvo atvykusi į Teresytės Drobniuskaitės vestuves.

ANGLIJA

Ona Šimaitė gavo medalį iš Izraelio ambasadoriaus Walterio Eytano Londone už žydų gelbėjimą Lietuvoje. Jeruzalėje veikianti Kankinių ir Didvyrių "Jad Wachen" Instituto Teisingųjų Komisija paskyrė šį medalį O. Šimaitėi ir jos vardu pasodino Jeruzalės Atminimų kalne medį.

KANADA

Prof. Dr. Ant. Ramūnas, Ottavos Universiteto Lyginamųjų Pedagoginių Mokslų Centro direktorius, Psichologinių ir Pedagoginių Mokslų Faksleteto profesorius, bei Tarpt. Mokslo žurnalo "UNESCO" patarėjas atsiuntė "Laikui" sveikinimus ir savo neseniai parašytą knygą: "Iš Sutemų į Aušrą", kurioje duoda daug išsamios medžiagos, minčių, svarstymų ir konferencijų apie Lietuvą. Knyga dedikuota žmonai Dr. Marijai Ramūnienei 25 metų vedybinio jubiliejaus proga. Apie šią knygą platesnį apibūdinimą duosime vėliau, o šiame numeryje jau atpausdiname du jo eilėraščius.

NAUJA LIETUVIŲ PARAPIJA BRAZILIJOJE

Š. m. sausio 31 d. San Paulo kard. Rossi specialiu raštu suteikė Tėvų Jezuitorijai Mokoje lietuviškos parapijos teises, tai yra krikštyti, duoti šliubus ir tvarkyti lietuvių visus dvasinius reikalus. Naujos parapijos globėjas paskirtas Šv. Kazimieras. Tokiu būdu San Paulyje šalia esančios Šv. Juozapo liet. parapijos, dabar bus antra Tėvų Jezuitorijai vadovaujama parapija, kurios klebonu paskirtas visiems lietuviams gerai pažįstamas misijonierius Tėvas Jonas Bružikas, o padėjėjais kun. Leonas Zaremba ir kun. Jonas Kidykas. Linkime sėkmės naujai parapijai.

Lietuvos pasiuntinybės Washingtono vasario 16 d. surengtame priėmime apsilankė apie 300 svečių, kurių tarpe buvo Atstovų Rūmų pirmininkas John McCormack, Valst. Sekretoriaus žmona p. Rusk, buv. valst. sekr. J. F. Dulles našlė, eilė Valst. Departamento pareigūnų bei diplomatų.

Vasario 11 d. Washingtono lietuvių surengtame sukaityties mišneje kalbėjo Lietuvos atstovas J. Kajeckas. V. Jonuškaitė ir H. Kačinskas perteikė J. Blėkaičio parengtą poezijos pyne "Kai Lietuva prabyla".

Londono Lietuvių Namuose vasario 16 d. surengtame iškilmingame vakare dalyvavo Lietuvos atstovas Londone V. Barlickas, Latvijos atstovas Ozolinis, Estijos pasiuntinys Torma, Socialistų Internacionalo gen. sekretorius Albert Carthy, žurnalo

Foreign Affairs Circle sekretorius Steward Smith, eilė egzilių veikėjų iš Rytų Europos kraštų ir Londono lietuvių kolonija. Lietuvos Nepriklausomybės Dienos sukaityviniai minėjimai buvo ir visose kitose Anglijos lietuvių kolonijose.

Šeštadienį, vasario 17 d., Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke ir Lietuvos Laisvės Komitetas surengė priėmimą (Carnegie Endowment patalpose) Lietuvos Nepriklausomybės Dienos proga. Apie šiais metais minimos Lietuvos sukaityties reikšmę kviestiems svečiams kalbėjo gen. konsulas A. Simutis ir LLK pirm. V. Sidzikauskas. Iš svečių tarpo kalbėjo Free Europe, Inc. atstovas Richard H. Flanagan ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimo pirmininkas dr. George Dimitrovas, kurs tarp ko kita prisiminė ir savo tėvynės Bulgarijos saitus su Lietuva per dr. J. Baranavičių.

Pagarsėjusi Sibiro lietuvių maldos išleista ir Korėjoje. Tai yra jau septynioliktas tos maldos vertimas į svetimas kalbas. Korėjos leidinyje yra ir įvadas — paaiškinimas apie Lietuvą, kuriam nurodoma, kur Lietuva yra, kokia jos kalbos kilmė, paminėta Lietuvos valstybės reikšmė Europoje vėlyvaisiais viduramžiais, Lietuvos sostinė, universitetas, sovietų užpuolimas, trėmimai į Sibirą ir maldos kilmė.

Maldos laida korėjiečių kalba New Yorke gauta ką tik mirus kun. L. Jankui. Jis yra daug prisidėjęs prie tos maldos išpopuliarinimo ir išleidimo įvairiomis kalbomis.

Kun. Lionginio Jaukaus Netekus

"Reikalų vėdėjo" titulas atitinka maždaug "vykdomojo vicepirmininko" titului, kas reiškia: visas darbas ant jo pečių, o garbė tegul pasiima kiti. Bet jis neieško garbės, nes ne dėl jos dirba. Mato, kad šis darbas reikalingas išsivijai ir Tėvynei ir to užtenka.

Kun. Longinas Jankus buvo BALFO Reikalų vėdėjas ir gyveno BALFO sandelio name, kur turėjo kuklų butelį. Jis neskaitydavo darbo valandų: nuo ryto iki vakaro jis ruošė pakietus, siuntė juos, išrašė čekius, vedė knygas, atsakė į laiškus, tvarkė visas saskaitas.

BALFO duosni ranka pasiekia kiekvieną kraštą, kur tik tai randasi lietuviai, reikalingi pagalbos. Daug pakietų keliauja Lietuvon, Suvalkų kraštan, ar Vokietijon, kur lietuviai reikalingi pašalpos. Ne vien tik tai materialiai, bet ir moraliniai BALFAS ateina pagalbon: siųsdamas lietuvišką spaudą; knygas ir brošiūras, apmokėdamas net biedniams už laikraščio prenumeratą.

Šių metų vasario 3 d. (šeštadienį) kun. Longino gerbėjai ir draugai suruošė jam pagerbimo šventę dirbant 10 metų BALFO tarnyboje. Kartu norėta atitaityti ir Lietuvos okupanto jam daroma moralinė skriauda, šmeižiant jo vardą. Nes jau tokia okupanto taktika: "reikia kovoti prieš tautinę ir religinę idėją, reikia apjuodinti vadus, iškilusius asmenis", taip jų pačių skelbiamai.

Kun. Longino širdį veikė tokie neužtarnauti juodinimai. Jo kunigiška širdis su meile atjautė ir parodytą jam pagarbą, bei jo darbų įvertinimą aną šeštadienį. Kalbėtojai linkėjo jam "ilgiausių metų", ištvėrmės, sėkmingos darbuotės. Įteiktas vieno dailininko nupieštas jo portretas. Kiekvienas atsisveikindamas nuo širdžiai spaudė jam ranką. Bet sekancios dienos vakare — sekmdienį, jo širdis nustojo plaukti, o jo siela iškeliavo pas Dievą.

BIOGRAFIJA

Kun. L. Jankus buvo baigęs tik 56 metus amžiaus. Gimęs 1912 sausio 27. Pagumerčių km. Pasušvio valsč. Kedainių apskr. 1933 m. baigė Kauno Pavasario Aukštesniąją komercijos mokyklą, paskui įstojo į Telsių kunigų seminariją, kurią baigė 1939 m. Pirmoji apaštalavimo vieta buvo Švėkšnos parapija, vėliau Skuode ir paskui Kretingos gimnazijos kapelionas. Nuo 1944 m. Vokietijoje lietuvių stovyklų kapelionas, skautų ir ateitininkų dvasios vadas. 1950 m. persikėlė į JAV. Šalia savo tiesioginių kunigo pareigų visuomet atrodavo laiką visuomeninei veiklai. Nuo 1958 metų dirbo kaip BALFO reikalų vėdėjas, tas pareigas eirdamas ir mirė tame pačiame BALFO name.

Draugai kunigai su atitinkama bažnytine iškilme palydėjo į amžino poilsio vietą Bruklino kapuose. Jo šviesus pavyzdys liks kaip paskatinimas ir kitiems jo draugams-pasišvesti dėl kitų labo.

Kaunietis.

Švėkšniškis.

KIPRO PETRAUSKO DAINAI NUTILUS

Su Kipru, ar be Kipro? — klausdavo studentai vienas kitą žiūrėdami į valstybinio teatro skelbimus. Mat, studentams bilietai į teatrą už pusę kainos, bet tik jei lieka neišparduoti. Tik dvi valandas prieš spektaklio pradžią buvo parduodami papiginti bilietai. O Lietuvos studentai (kaip ir kiti pabaltiečiai) dramą ir operą dažniausiai lankydavo. Kiekvieno spektaklio metu buvo galima atpažinti tarp pusanatro ir pus-trečio šimto akademinio jaunimo. O Kaune studentų buvo apie 4.000. Jeigu toks nuosimtis studijuojančio jaunimo Bs. Aires eity į dramas ir operas, tai vien studentais turėtų būti teatras užpildytas.

Taigi studentai sužinoję, kad statoma opera, kaip Aida, Pikų Dama, Faustas, Rigoletto ar kuri kita su K. Petrausku, žinojo, kad atpigintų bilietų nėra ko laukti. Bilietai jau būdavo išperkami dvi ar tris dienas prieš spektaklį. Jeigu opera buvo be Kipro parteiro pirmos eilės kainuodavo 4 litai, jei su Kipru 6 ar 8 litai. Studento galutinis apsisprendimas priklausė, ką jis norėjo pamatyti. Jei tik klasikinio kompozitoriaus muzikos, tada ir už litą papiginta kaina galėjo įeiti (į paskutines eiles) arba net už puslitį tradiciniame aukšte "vistikinė" (taip ir čia viršutiniai aukštai vadinami). Bet jei studentas norėjo išgirsti pasaulinio garso solisto arijas, tai tekdavo pridėti dar porą litų, kad bent iš tolimesnių eilių galėtų grožėtis Kipro vokalinio ir vaidybiniu menu.

PRIGIMTIES DOVANOS

Prigimtis Kiprui buvo duosni vyras "iš stuomens ir liemens". Imponuojanti išvaizda, žavintis balsas, įtikinanti vaidyba. Patri-

tinį jausmą įsigijo iš savo tėvo Jono, kuris buvo 1863 m. sukilimo dalyvis. Uolus lietuviškų raštų platintojas ir skaitytojas, žymus dainininkas-tenoras. Vargoninkavo įvairiose Vilniaus krašto parapijose. Kipro motina — Juozapa Rastenytė taip pat giesmininkė, bažnytinio choro dalyvė. Mikas vyresnysis Kipro brolis buvo vargoninku Obeliuose. Jis ir tėvas buvo pirmieji Kipro muzikos mokytojai. Kipras taip pat kurį laiką vargoninkavo Labanore, Onuškėje, Dusmenyse. Dusmenų kleb. kun. Šlamas paskatino Kiprą gilintis į muzikos ir dainavimo meną.

Bet tuomet kaip tik prasidėjo neramūs 1905 metai. Sujudo patys rusai ir caro pavergtos tautos. Kipras seka tėvo pėdomis netik muzikoje, bet ir kovoje už lietuviybę — įsijungė į sąjudį prieš rusų valdžią, platino Didžiojo Vilniaus Seimo nutarimus. Rusų žandarų pagautas išsėdėjo pusę metų Trakų kalėjime, o paleistas laisvėn, apsigyveno Vilniuje.

1906 m. lapkričio 6 d. Vilniaus teatre pastatyta Ruko Petrausko opera "Birutė" Jos brolio rolėje Kipras turėjo didžiulį pasisekimą. Meno žinovai pripažino, kad jame slypi nepaprastas talentas. Susirūpinta lėšomis jo studijoms. Kun. Vl. Mironas su D. Malinausku ir Ant. Smetona (visi trys Nepriklausomybės akto signatarai) paskelbia atsisaukimą "Vilniaus Žiniose" ir surinkta nemaža suma pinigų. Ir jau 1907 m. sausio mėnesį Kipras išvyksta studijoms į Petrapilį.

Profesorai greitai pastebi jo talentą ir prasideda jo kilimas.

1911 m. paskiriamas į Maskvos Didįjį Teatrą, vėliau grįsta į Petrapilį teatrą, kur 1913 m. kartu su F. Saliapinu didžiuoju Kujos bosu vaidino ir liko jo geru draugu iki Saliapino mirties.

Jau 1917 m. norėjo grįsti į Lietuvą, tačiau revoliucinė rusų valdžia neleido, laikė jį kaip įkaitą. Tik 1920 m. pavyko sugrįsti Tėvynėn ir tuojau stojo kariuomenėn savanoriu: su S. Simkum, Ant. Sodeika ir K. Binkiu lankė kovojančius dalinius. 1920 m. gruodžio mėnesį atidaryta Lietuvos opera su "Traviatos" pastatymu. Kipras buvo vienas iš svarbiausių operos organizatorių. Vėliau tam prisiminti kasmet Naujų Metų naktį buvo statoma "Traviata".

Kipras net du kartus buvo atvykęs Argentinon ir dainavo teatre "Colon", apkeliavo žymiausius pasaulio teatrus su dainomis. Tiek energijos Kipras turėjo ir tokia spalvinga jo asmenybė, kad kiekvienas jį pažinęs stebėdavosi. Nuosirdus visuomenininkas — įvairių tautinių organizacijų narys, didelis sporto mėgėjas: aistringas žvejotojas, bei medžiotojas, sachmatininkas, biliardininkas. Buvo laimėjęs taiklaus šaudymo Pabaltijo čempionatą.

KITI APIE

KIPRĄ PETRAUSKĄ

Vienas ano meto jaunuolis, dabar gana rimtas žmogus Čikagoje papasakojo kaip Kipras pamokydavo Kauno konservatorijos studentus dalyvavusius statistais operos spektakliuose užsirišti šlipsis.

Kad Jūs, vyrai, nei kaklaraiščio mazgo nemokate užrišti. Ot, šitaip darykit! — ir užrišdavo mazgą ir paleisdavo nuo kaklo iki

diržo. Ir dabar dar šis tautietis moka surišti gerą mazgą ir su pagarpa mini Kiprą.

Ir sovietams buvo reikalingas Kipro autoritetas. Nepaskaitė jam "už kaltę" (kaip dažnai kitiems daro) jo tėvo patriotinę priešrusišką veiklą, dovanojo jo paties dalyvavimą 1905 metų sąjudyje, užmiršo ir jo patriotinius siekimus jau 1917 metais padėti atbundančiai Lietuvai, užmiršo net ir jo garbingą savanorio titulą. Jiems reikėjo dainininko vardo, kad parodytų liaudžiai: "Štai ir Kipras su mumis!" Išrinko jį Liaudies Seimo nariu, o vėliau ir visos Sovietų Sąjungos Aukščiausios Tarybos nariu. "Gimtojo Krašto" korespondentas Petras Keidošius perdavė Kipro laidotuvių išpuodžius iš Vilniaus šių metų sausio mėnesio: "Visa teatro salė vėl pilna, užimtos visos vietos, užtvėnkinti visi praėjimai. Susimastę žili, gyvenimo užgrūdinti žmonės, verkia jaunos studentės, vaikus ant rankų kelia motinos..., savo bendražygių, draugų ir mokinių apsuptas, guli didysis tautos scenos riteris, pats nuostabiausias iš visų. Bet štai skamba liūdnieji "Traviatos" akordai ir iš lėto pradeda leistis uždanga. Paskutinį kartą... Ir nėra įprastinių aplo-dismentų, tik tyliai tyliai verkia seni ir jauni..."

Kipras buvo gimęs prieš 82 metus Ceikiniuose, Švenčionių apskr. Šių metų sausio 17 d. Vilniuje nutilo Kipro balsas amžinai.

MYKOLAS MORKŪNAS

Ieško pusininko gerai suprantančio staliaus darbą. — Kreiptis asmeniškai: Indalesio Gomez ir Carabelas gatvių kampas, Villa La Perla, Temperley. Iš Temperley stoties gerai priveža Col. 21 ir 103.

Sekmadienio **Dimčiai** **KANČIOS LAIKOTARPIS**

Gavėnia turi tris dalis: paruošiamoji arba senoji gavėnia trys savaitės prieš gavėnią; tikroji gavėnia, kuri prasideda su Pelenų dieną ir paskutinė dalis — dvi kančios savaitės prieš Vėlykas.

Apie šias dvi kančios savaites truputį pakalbėkime. Visų pirma jau išoriniai bažnyčiai mus nutiekia šiam laikotarpiui: nuo kančios sekmadienio uždangsto netik kryžius-kančios simbolius, bet ir visus bažnyčioje esančius paveikslus, šventųjų statulas, kad viską nukreipti į vieną pagrindinę mintį-Kristaus kančią.

Šio laikotarpio vadovas yra Senojo Įstatymo pranašas Jeremijas, gyvenęs 600 metų prieš Kristų. Jo visas gyvenimas buvo pilnas nepasisekimų ir persekiojimų. Jis buvo siųstas skelbti Izraelio tautai atgailą už jos nusikaltimus, bet tauta jį išjuokė. Tuomet Dievas prileido kaip bausmę — Jeruzalės užėmimą ir sudeginimą, šventovės išniekinimą ir paskui sekė didžioji Babilonijos vergija arba žydų tautos ištremimas Babilonijon per 70 metų.

PRANAŠO JEREMIO RAUDOS

Pranašas Jeremijas savo akimis matė Jeruzalės griuvėsius, išniekintą šventovę ir palydėjo savo tautą į Babilonijos vergovę, kur toliau skelbė Dievo žodį — ragindamas savo tautą atgailoti ir pažadėdamas vėl laimingą sugrįžimą iš vergijos į savo žemę.

Iš to laiko ir gimė pranašo sieloje amžiais giliai turiningos raudos, kuriomis Jeremijas apverkė savo tautos likimą, sugriautos sostinės ir išniekintos šventovės griuvėsius, bei vergijos sunkias dienas. Šios pranašo raudos yra skaitomos Didžiosios Savaitės liturgijoje, pilnos gilaus liūdesio ir gaudumo:

"Kaip gi sėdi pati viena, sostinė [kitados pilna žmonių]!"

Pasidarė lyg našlė tautų valdovė, Šalių kunigaikštienė tapo baudžiauninke.

Ji verkė verkia naktį ir jos ašarų [ros jos skruostuose visų jos mylimųjų tarpe nėra [kam paguosti, visi prieteliai paniekino ją ir virto [jos neprieteliai.]

Tai yra išrinktosios Dievo tautos likimas, kuri paniekino Dievo žodį ir todėl turėjo prisimti vergovę. Jeremijo asmenyje atspindi Kristaus — Mesijo likimas. Jis atėjo "pas savuosius, bet savieji jo nepriėmė", sako šv. Jonas apie Kristų.

Čia ir glūdi kančios savaitės visa prasmė. Kristus atėjo išganyti ir išgelbėti savo tautą iš nuodėmės vergijos, sudraskyti blogybių pančius, o jam už tai toji pati tauta uždėjo erškėčių vainiką ir prikėlė prie kryžiaus. Tiesa, Kristus laisvai ėjo mirti ir ant kryžiaus atleido savo priešams: "Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino ką daro", bet tragedija lieka vistiek labai skaudi—atmetimas Išganytojo.

MŪSŲ LAIKŲ DRAMA

Kas įvyko su Izraelio tauta, tas kartojasi laikų bėgyje ir su atskirais krikščionimis, kurie atmeta savo Išganytoją, pasirinkdami jo vietoje svetimus dievus — pinigų, ar gyvenimo džiaugsmus, kurie negali išgelbėti. Ir vėl kartojasi kančios savaitės didžioji tragedija: krikščionys palikę Kristų patys sau užsideda nuodėmės vergijos pančius, sugriaudami savyje Dievo šventyklą.

Ir kaip neverks ir nekartos Bažnyčia pranašo Jeremijo raudas dėl paklydusių savo vaikų, kurie nuėjo paskui svetimus dievus: paskui karnavalių muzikos taktus. Todėl Bažnyčioje vėl užsideda atgailos ir liūdėsio šydas, kad verktų ir atgailotų dėl savo vaikų nuodėmių.

Ji verkia ir meldžiasi kaip pranašas Jeremijas:

"Atsimink, Viešpatie, kas mums [atstiko, pažvelk ir matyk mūsų pajuoką. Mūsų tėvonystė teko svetimiems, Mūsų namai kitataučiams. Mes esame našlaičiai be tėvo, Mūsų motinos lyg našlės. Mes gerėme savo vandenį už pinigų, savo malkas pirkome už užmokesčio [keistų]. Mes buvome varomi su grandinėmis [nėmis ant kaklo. Pailsusiems nebuvo duodama [poilsio ...]

Atrodo, lyg šios Jeremijo eilės būtų sudėtos mūsų laikų poetų, kurie matė ilgas tremtinių virtines, kurios traukė Sibiro link. Atrodo, lyg tai būtų mūsų lietuvių maldos Sibiro tundra se, kai jos meldžiasi:

"Priimki mūsų prašymus, maldas, priimki mūsų ilgesį, pasiryžimus, priimki karžygių aukas, priimki mūsų mylimųjų ašaras, maldas, skausmu persunktus rūpesčius ..."

Tautų istorijos ir kartų likimas kartojasi. Kas liečia atskiras tautas, tas liečia ir Bažnyčią, jos atskirus narius. Iš praeities turime pasimokinti. Dievas yra amžinas ir jo planai nesikeičia: Jis siekia visos žmonijos išganyto nežiūrint jos paklydimų. Jis dovanoja ir atleidžia, kai tik jo šaukiamasi. Todėl šiame kančios laikotarpyje su pranašu Jeremiju ir su Sibire ištremtomis lietuvaiteis melskimės:

"Apgrežk mus, Viešpatie, į save ir mes apsigręšime [Jer. raudo]. [dos.]

Atnaujink mūsų dienas kaip pranašas [džioje]"

"Ateik, atnaujink mus, atnaujink mūsų tautą. Suteik mums visų reikalingiausių malonių, kad mes vieningai ir su meile kurtume Dievo karalystę tarp mūsų Marija, gelbėk mus."

kun. Augustinas

VIKTORAS J. GRIGAITIS

Medicinos Doktoras

Ketvirtadieniais 18 val.

V. Alsina 3312 — Val. Alsina

IŠ KATALIKIŠKO PASAULIO

IZRAELIO PAŠALPA ŠVENTOVĖMS

Izraelio vyriausybė paskyrė milijoną dolerių atstatymui Jeruzalės šventovių, kurios nukentėjo paskutinio karo metu. Ypač buvo sužalota Siono kalne Marijos šventovė, kurios atstatymui Šv. Tėvas paskyrė 25.000 dolerių.

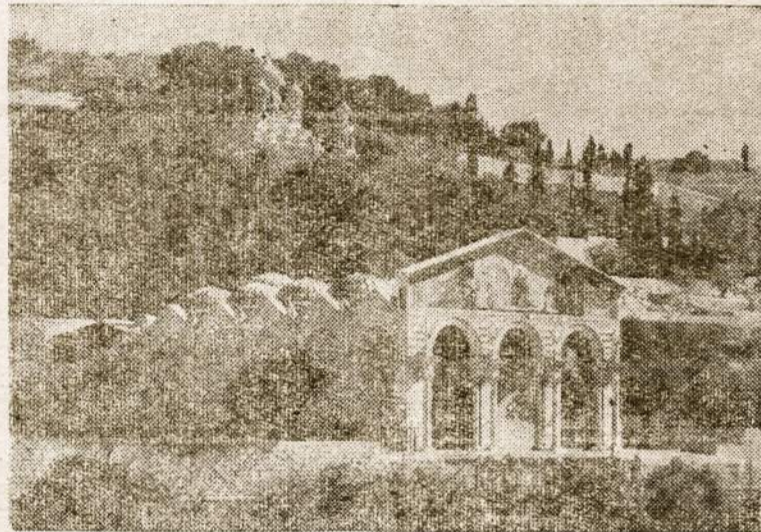
FILMAS APIE VATIKANO SANTARYBĄ

Miuncheno kardinolo J. Dönnertio globoje baigtas susukti filmas, kuris vaizduoja Vatikano II Santarybos darbus ir pavadin-

kongresas įvyks Bogotoje rugpjūčio 18-25 dienomis. Tikima, kad jame dalyvaus ir Šv. Tėvas Povilas VI. Specialią ekskursiją į Kongresą organizuoja Quilmes klebonas kun. Vytautas Palubinskas. Informacijas teikia Liet. Parapijų raštinė.

DEMONSTRACIJOS PRIEŠ PERSEKIOJIMUS

Šveicarijoje Ženevos mieste rusų stačiatikių bažnyčios iniciatyva buvo suruošta tarptautinė protesto demonstracija prieš religinius persekiojimus komunistų okupuotuose kraštuose. Eisenoje

Alyvų kalno bazilika Jeruzalėje.

tas "Lux Mundi" (Pasaulio Šviesa) ir trunka dvi valandas. Filmą baigiamas Šv. Tėvo žodžiu.

EUCHARISTINIS KONGRESAS

Šiomet pasaulinis Eucharistinis

dalyvavo be stačiatikių, katalikai ir įvairių protestantų konfesijų grupės. Ta proga Ženevoje buvo atidaryta paroda "Persekiojimai Bažnyčiai" pavaizduoti. Joje gausu dokumentų iš komunistinių persekiojimų.

inkstus, plaučius ar kitus. Net galima sau įsivaizduoti, galima prileisti, kad būtų galima iš vieno žmogaus smegenis perkelti į kitam žmogui, kaip dabar kad padaryta jau su širdimi. Koks būtų tas naujas žmogus? Ar jis galvotų su svetimomis smegenimis?

Mokslininkai dabar jau galvoja sukurti gyvą ląstelę, arba tokią dirbtinę ląstelę, kuri turėtų lygiai tokias pačias ypatybes kaip gyvos ląstelės. Jau DNA bacilos pagalba galima išjudinti ir gauti lygiai tokias pačias reakcijas, kaip su gyva bacila, jei tik yra pritaikintos tos pačios sąlygos. Kas per milijonus metų vyko gamtoje, tas būtų galima pagreitinti laboratoriniu būdu: su pagalba DNA virus išsausti gyvybines reakcijas. Tai gal fantazijos mokslas, gal tai tikrai tuščios mokslininkų svajonės?

Reikia tikrai truputį pagalvoti, kaip iš vienos medžiagos-energijos pirmųjų žvaigždžių, išsivystė ir susiformavo nauji kūnai iki kol ant mūsų planetos pasirodė žmogus. Visa tai galima įvairiai aiškinti: natūraliniu ar kitokiu būdu. Tačiau sustojame prie vienos paslapties: prie žmogaus gyvybinių ir dvasinių pradų. Prileiskime, kad naujas medicinos mokslas ir galėtų pakeisti vieno žmogaus organus ir įdėti visai naujus, net ir smegenis pakeisti, bet kaip pakeisti žmogaus asmenybę, jo dvasinę butybę. (Tiesa, sovietai pagarsėjo su "smegenų plovimu", bet tai yra grynai chemiškas procesas, red). Juk kiekvienas žmogus gimsta jau su savo individualiu charakteriu, su savo individualybe: kiekvienas žmogus yra skirtingas vienas nuo kito, kitaip galvoja, kitaip kalba.

Vienu žodžiu, kaip besiaikiškintumei žmogaus kilmę evoliucija (vystimosi) ar sukūrimo metodu, vistiek palieka viena pagrindinė paslaptis — žmogaus dvasia, kuri valdo žmogaus kūną, gyvybines principas, kurio dar niekas iki šio nesurado. Gali mokslininkai ir padaryti dirbtinį-sintetinį žmogų, kuris būtų visai panašus į žmogų, kuris net vaikščiotų su dirbtinėmis kojomis, kvėpuotų dirbtiniais plaučiais, bet kas idės tokiam žmogui dvasią kuri prakalbėtų, kuri mąstytų?

Į šiuos visus klausimus gali duoti atsakymą tik tai religija, mūsų tikėjimas, kuris jau tūkstančiai metų, kaip yra apreiškęs žmonėms jų kilmę ir jų paskirtį, kad "žmogus yra sutvertas pagal Dievo panašumą". (Gen). Dievas yra dvasia ir žmogus dalyvauja dvasiniame gyvenime, skirtingame nuo gyvulio gyvenimo, nes jis turi savyje dvasinę pradžią, jo gyvybės davėjas yra ne kūnas, bet Dvasia.

Piero Pasolini (Paimta iš "Ciudad Nueva").

DIRBTINIS ŽMOGUS ATEITYJE

(atkelta iš 3 puslapio)

Gaila, kad stebuklingai persodinta širdis teišlaikė tik 18 dienų. Mat, organizmas turi keistą reakciją, jis nenori priimti svetimo žmogaus įsikūsimą, ar tai būtų mikrobai, ar didesni kūnai. Dar kol kas neišrasta jokia bacila, kurią žmogaus kūnas priimtų ir neatmestų. (Čia nekalbama apie vaistus ar kraują, o apie bacilas). Taigi po 18 dienų ir nauja Washkansko širdis nustoja plakusi.

Tačiau pats faktas sujungimo viso pasaulio viešo nuomonę. Tiesa, jau eilė metų kaip yra daromi bandymai su gyvuliais, bet tik pirmą kartą tai padaryta su žmogaus organizmu. Kuomet bus atrastos bakterijos, kurios nugalės organizmo pasipriešinimą, tuomet tokios operacijos bus visai normalus dalykas. Bet Dr. Bernard nieko nelaukdamas šių metų sausio 2 d. padarė antrą operaciją, išimdamas iš pusjuodžio (mulato) Carlos Haupt lavono širdį, ir ją persodindamas į dentisto pensininko Filipo Blagberg krūtine.

MIKROBO DNA ATRADIMAS

Nemažiau pasaulį nustebino Nobelio premijos laimėtojas Artur Kornberg, kuris 1967 m. gruodžio 15 d. Standfordo universitete su savo pagalbininkais po 10 metų bandymų atrado naują virus, kurį pavadino DNA, kurį įleidus į gyvą ląstelę pradėjo lygiai tokį pat greitą dauginimąsi, kaip ir natūralioje ląstelėje. (daleleje).

Dabar jau žinome, kad DNA yra tokia dirbtinė bakterija, kuri turi tas pačias galimybes, kaip ir gyvos ląstelės molekulė (mažiausia gyva dalelė). Tokių

molekulių gali būti įvairiausių formų, nuo paprasčiausios iki sudėtingiausios. Viena DNA molekulė įstatyta į normalias sąlygas gali vystytis lygiai kaip ir gyva ląstelė, ji turi visas vystymosi galimybes, visas formas. Įdomu, kad toji DNA bakterija turi lygias vystymosi galimybes kaip paprastoje bakterijoje, lygiai kaip ir žmogaus organizme.

Nors DNA dirbtinė, sintetinė molekulė turi tas pačias vystymosi galimybes ir lygias formas, kaip gyva molekulė, bet jos vystymosi programa yra skirtinaga. Ką mokslininkai su didžiausiu užsidegimu per dešimtmečius bandė atrasti — sukurti dirbtinę molekulę, tai prof. A. Kornburgui jau pavyko. Jis galėjo pademonstruoti dvi lygias DNA molekules, vieną gyvą, o kitą dirbtinę. Dar įdomiau, kad dirbtinis virus arba bacila, įleista į gyvą ląstelę pradėjo dauginimosi procesą, lyg būtų gyvas virus.

Ar tuomi jau atrasta gyvybės paslaptis? Toli gražu. Tai tik pirmas mažas žingsnis pirmyn. Su dirbtinės bacilos atradimu, gal būtų galima išaiškinti tikrai per milijonus metų įvykusios organinės reakcijos pavidalus jūros dugne, kurie išsaugę gyvybines apraishas, kurios yra mokslininkų studijuojamos.

KAIP IŠAIŠKINTI GYVYBĖS ATsiradimą

Abu įvykiai, kiek širdies persodinimas, tiek DNA bacilos išradimas įvykė beveik tuo pačiu laiku vienas su kitu nedaug turi bendro, bet abu faktai mus pastato prieš pagrindinį klausimą: kur atrasti gyvybinių pradų — virus. Operacijos su bacilų įskiepijimais, net su organizmo dalių persodinimais gal būtų galima išaiškinti elektrocheminiu būdu. Tokiu būdu galima būtų pakeisti netik širdį, bet ir betkokį organą, kaip

Stoklas - MENAS, Literatūra

DIRBTINIS ŽMOGUS ATEITYJE

ŠIRDIES PAKEITIMAS

Paskutiniai faktai medicinoje yra visiems žinomi. Vienas iš jų, įvykęs 1967 m. gruodžio 2 d. Capetown mieste, Pietų Afrikoje. Vienas žmogus vardu Luis Washkansky (lietuvių kilmės) 55 metų amžiaus guli ligoninėje, kurio širdis kasdien vis silpnėja. Jo daktaras Chistian Bernard jau susitarė, kad pakeisti širdį, kai tik pasitaikys pirma proga, kai bus surasta kitas miręs staigiai.

Visos ligoninės jau laukia „aukos“. Ir štai po dviejų dienų pačiam Dr. Bernardui einant į namus, įvyksta akcidentas: viena jauna mergaitė, vardu Denise Darval yra suvežinėjama automobilio ir tuojaus nugabenama į ligoninę. Mergaitė mirė nuo smegenų sužeidimo o širdis liko sveika. Su elektrinės pompos pagalba yra atgaivinama mergaitės širdis ir pradeda vėl plakti.

Tuojaus paruošiamas ir Washkansky; užrišamos visos arterijos ir venos, kurios eina širdin, o širdis palaikoma dirbtiniu plakimu ir tuojaus išimama viena širdis ir įdedama kita Denises Darval. Pati operacija nėra labai sunki, bet reikalauja labai didelio skubotumo ir tikslumo. Ir už pusvalandžio nors dar elektriniai varoma, bet jau plaka nauja širdis ligonio krūtinėje.

(tęsinys 4 puslapyje)

NAUJA VERTINGA KNYGA

„MARTYNAS JANKUS“ — J. Bachunas. Spaudė „Vilties“ spaustuvė Š. Amerikoje, kainą 4 doleriai.

„Laiko“ redaktorius įdavęs šią knygą parencenzuoti, pridėjo: —Parašyk trumpai, kad nereiktų puslapio užimti!

Be kaip rašyti trumpai apie knygą, pasakojančią gyvenimą ir veiklą žmogaus, kuris visą savo ilgą amžių ir turtą aukavo savo tautos gyvybei gelbėti. Juo labiau, kad Jankus gyveno iš dailios panašioj aplinkoj, kaip daugumas dabartinių užsienio lietuvių. Lietuvišką prūsų kraštą tuomet valdė vokiečiai, lietuviai buvo pašiepiami, stumiami į paskutines vietas. Menko charakterio stengėsi kalbėti vokiškai, sakyti, kad esą vokiečiai, pamegdžioti jų papročius.

Panašiu buvo savo jaunystėj prūsų lietuvis Dovils. Karo tarėnįba atlikti išėjo slėpdamas lietuvišką kilmę, savo pavardę pakeitęs į Dawill, kol generolas kartą užklausk:

—Ar tu lietuvis? — prispyrė generolas.

Toks kategoriškas svetimtaurčio generolo tvirtinimas padarė jam stiprų įspūdį, ėmė nuosekliau galvoti-suprato, kad svetimas kailis ne puošia, bet žemina, suniekina žmogų. Vėl pasidarė Dovils ir liko tikru kovotoju už savo tautą. (315 pusl.)

Jankui nereikėjo nei kailio, nei pavardės mainyti — nuo pat mažens tėvai buvo įsamoninę, kad jis yra lietuvis. Tokiu ir liko iki mirties. Rūpinosi lietuvių likimu, kovojo už jos teises. Buvo už tai pašiepiamas, laikomas pamišėliu, svajotoju: priešai jam grąšino, policija net 9 kartus buvo suėmusi, kalino. Tačiau Jankus per visą ilgą amžių nieko nebojo, nepalūžo, neprarado optimizmo. Gyveno ir dirbo prie Nemuno, tat jam pilnai tinka Sauerveino — Sirėno eilės žodžiai:

„Kaip ažuols drūts prie Nemunėlio... lietuvis nieko neatbos...“

Dar vaiko kelnes dėvėdamas jis su negėstančiu entuziazmu stėjo dirbti prie lietuviškos spaudos. „Aušra“ be Jankaus nebūtų galėjusi „gyventi“. Būdavo jis ir redaktorius ir administratorius, leidėjas ir rašytojas, poetas, eiladirbis (kaip ir V. Kudirka) ir net knygnešys.

Atsiet už tautos reikalus rizikavo turtą, laisvę ir net gyvybę. Kai Dr. Šliupas, kurį laiką redagavęs „Aušrą“ pabėgo nuo vokiečių policijos, iš kasos pasiėmęs visus „Aušros“ pinigus, už kuriuos įsitaisė sau naują kostiumą ir išvyko užsienin. Tuomet Jankus gelbėdamas „Aušrą“ skolinosi pinigų — užstatė savo ūkį. Po kurio laiko susilaukė varžytinių.

Dr. Basanavičius ir kiti aušrininkai buvo atsisakę „Aušrą“ pinigais remti. Dr. Šliupas, kuriam tuomet daugiau rūpėjo revoliucinis socialistinis darbas, negu tautos žadinimas, tą revoliucinę dvasią užspaudė ir „Aušrai“. Katalikiška Lietuva pradėjo nuo „Aušros“ nusikreipti ir Jankaus piniginei išsekus „Aušra“ mirė. (41, 66 pusl.)

Skaityti apie šį laikotarpį gana graudu: pamatom, kad ir mūsų didieji veikėjai buvo tik žmonės, kaip ir mes: su ydomis, ambicijoms, savimeile. Jie tautai padarė didelį darbą — gelbėjo ją nuo sunykimo, bet dėl galutinio tikslo vienos nuomonės neturėjo — susikaldė.

Tat, juokingai atrodo tie, kurie norėdami pasirodyti ura — patriotais, mėgsta viską kimšti į vieną maišelį: „mes, girdi, gyvenam Kudirkos, Basanavičiaus, Šliupo... idealais“.

Jankus suvaidino žymų vaidmenį ir Klaipėdos atvadavime 1923 m. būdamas Vyriausio Krašto gelbėjimo Komiteto pirmininku. Apie šitą mūsų tautos laikotarpį ir Jankaus veiklą monografijoje spausdinami kelių veikėjų laišškai — prisiminimai. Bet ar tai nebus pati silpniausia knygos vieta, nes anuose laiškuose iškila visa eilė prieštaravimų.

APIE LIETUVĄ ISPANISKAI

Per gana trumpą Argentinos Lietuvių Jaunimo veiklos laikotarpį: nuo pereinamųjų metų Studijų Savaitės IV PAL. Kongreso metu pasirodė pirmas konkretus įnašas į mūsų kultūrinį gyvenimą išleidžiant gražią brošiūrą apie Lietuvą ispanų kalboje.

Leidinyje užvardintas „LITUANIA — HISTORIA, ARTE Y CULTURA“ pagražintas stilizuotu Vyčiu. Pirmame puslapy spalvuotas ir scenizuotas Lietuvos žemėlapis, toliau prof. Ernesto Paršelio trumpas įvadas, brošiūros turinys, redakcija: prof. Ernesto J. Paršelis ir Juan Carlos Grosso, bendradarbiai: Hector Levanavičius, Rafael Paršelis, Irene Velicka de Simanuskas, Dr. Juan Simanuskas ir Alicia Zienka. Leidinio mecenatai: J. Suvis (USA) P. Vaicekuskas (USA) ir V. Venckus (Venezuela). Brošiūra išleista paminėti jubiliejinius Lietuvos Nepriklausomybės metus (1918-1968).

Brošiūra atspausdinta ofsetu,

albumo formos su gražiu viršeliu, gausiai iliustruota, skoningai suredaguota, meniškai sugrupuota. Paėmus rankon ir pavarčius duoda norą visą perskaityti.

Leidinyje apiama 72 puslapius ir padalintas į tris dalis: geografiją, istoriją ir meną. Geografijai skirta 17 puslapių ir įdėti 7 paveikslai. Istorijai skirta 22 puslapiai su 12 iliustracijų ir priedu apie lietuvių veiklą išeivijoje su III PALK nuotrauka. Išsisi 25 puslapiai skirti lietuvių kultūrai apibūdinti su 15 iliustracijų apimant lietuvišką liaudies meną, papročius, tikybą, literatūrą ir modernųjį meną su gražiomis men. M. Čiurlionio vizijomis.

Nors jau ne pirmas leidinyje ispaniškai apie Lietuvą, bet gal pirmas savo dailiu ir patraukliu bei moderniškų stiliumu parašytas, kas priduoja jam visą grožį. Tenka pasveikinti Argentinos Lietuvių Jaunimo Komisiją, kuri sugebėjo per tokį trumpą laiką

duoti tokį gražų leidinį.

Geriausias mūsų įvertinimas bus, kai kiekvienas lietuvis patriotas įsigys bent po vieną egzempliorių šio gražaus leidinio ir padovanos kuriam nors savo draugui argentiniečiui. Tuomi prisidės prie Lietuvos vardo garbinimo šiais Lietuvos Laisvės metais.

Leidinyje žiūrint jo tobulo atlikimo yra tikrai pigus, kainuoja tikrai vieną dolerį (350 pezų). Todėl paremkime mūsų Jaunimo pastangas išpirkdami šią pirmą laidą, kad galėtų pasirodyti dar kita laida.

Red.

• Laivas, gruodžio 2, Nr. 24. Siame numeryje poetas A. Tyruolis baigia savo kelionių aprašymus „Piligrimų Takais“, kurie tęsiasi per 26 laidas. Pastoraciniu švelnumu parašytas kun. A. Grauslio straipsnis „Ryto malda“.

Dr. Antano Ramūno knyga

„Laiko“ Redakcija gavo iš Ottvos Universiteto prof. Dr. Antano P. Ramūno naują knygą, jo paties parašytą, kuri užvardyta „IS SUTEMŲ Į AUŠRĄ“. Autorius leido mums pasinaudoti šia knyga, todėl duosime ištrauktas. Pradedame su pirmą poezija.

NEMIRTINGAJAI LIETUVAI

Ateina į žemę žmogus neramūnas.
Neramūnas Rytuose ir Vakaruose.
Tai Tau, Nemuno šalie nemarūne,
Laisvės nerimą eilėm išdainuosiu —

Klausyk, lietuviai! Klausyk —
Lietuvos beržai, Lietuvos uosiai,
Pralenkę viršūnėm kedrus Libano!
Ir audrom ir kriokliais veržiuosi
Į bekraščius buities okeanus.

Toli ten prie Vilniaus ir prie Kauno —
Nuliepsnojo mano idealai ir mintys:
Tave kaip mylimąją, kaip jaunąją,
Ir žvaigždėm ir žaibais apipinsiu.

Ir iš arimų ir iš beribio kosmo —
Sietytų, zodiakų, Grigo ratų —
Tu vis kalbi į mus Maironio posmais,
Čiurlionio vizijom ir sonatom.

Šimtai pavasarių su šimtais saulų
Ateina, praeina, nueina:
Kaip auką, kaip maldą nešu Tau ir pasauliui
Aušrų šviesą ir tėviškės dainą.

LIETUVIO TREMTINIO APRAUDOJIMAS

Ten kur šiaurė. Tolimi snieginai.
Sibiro šalčiai. Stepės...
Ten laisvę lietuvių pančiais apkaustė.
Ten laisvę lietuvių paguldė į kapą.

... skausme — kančioj — ilgesy —
Kaip amžiai slenka minutės. Dienos.
Ir nei aušros, anei saulės namato
Pasruvę kraujose blakstienos.

Ten daug žvilgsnių, kaip anglis juoda išgesusių,
Daug pasiilgusių saulės krūtinų:
Naktis juoda, amžina ir bedalė
Į laisvę vartus užrakino.

Ten už mūrų, už štangų, už grotų juodų,
Kaip dobilas vysta žalioji jaunystė,
O širdis taip išsiūlgus padangių placių
Ir kaip paukštis norėtų į laisvę išskristi.

— Šaltas, grubus ir beširdis gyvenime,
Mes šviesos ir laisvės ieškoti ėjome:
Kam tu mus naktį amžinoj uždarei,
Kaip amžinam sunkių darbų kalėjime?

Pov. Mačernis.

VASARIO 16-ji URUGVAJUJE

Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo sukaktis Urugvajaus sostinėje pradėta minėti oro bangomis jau vasario pradžioje, o lietuvių kolonijos centre, priemiestyje Cerro pamaldomis už Lietuvą vasario 12, jas laikė kun. J. Giedrys. Pačią vasario 16 svarbūs Montevideo dienraščiai: EL PAIS, EL DIA, EL DEBATE, EL PLATA, EL DIARIO ESPAÑOL idėjo K. Čibiro redakcinius straipsnius apie Lietuvą. Įtakingas dienraštis LA MAÑANA išspaudino laisvinimo veiksmų manifestą, mūsų Pasiuntinybės paskleistą diplomatinuose ir informaciniuose sluoksniuose.

Pavakariais Nepriklausomybės Aikštėje prie laisvės kovotojų gen. Artigas paminklo, dalyvaujant Pasiuntinybės pareigūnams, asistuojant Prezidentūros garbės sargybai, tautiniuose rūbuose lietuvių jaunimo būriui su vėliavomis ir gausiems kitiems tautiečiams, buvo padėtas gyvų gėlių vainikas.

Daug gėlių su sveikinimais gavo Lietuvos atstovas A. Grišonas su Ponia savo namuose vakare iškilmingo priėmimo proga. Sveikino ambasadoriai, kariuomenės ir policijos vadai, buvusių užs. reikalų ministrai ir kiti. Nežiūrint vasaros karščių ir atostogų, šiame priėmime apsilankė Apašt. Nuncijus su sekretorium, V. Vokietijos, J.A.V., Kinijos, Meksikos, Guatemalos, Peru ir kitų šalių atstovai, Užs. R. Ministerijos pareigūnai, sveikatos min. Yannicelli, Užs. R. Ministerijos Politinio Dep. Direktoriaus

PAIEŠKOJIMAS

• Kazimieras Dobilečius, gyvenantis C. China 1676, Cerro-Montevideo (Uruguay) paieško Zigmo Karpačio iš Kampiškių km. Kampiškių par. Paieškomasis arba apie jį žinantieji malonėkyte pranešti virš minėtu adresu, arba P. Gudelevičiui "Laiko" administracijoje.

• Dail. Viktorija Grišonaitė paviešėjusi apie tris mėnesius Prancūzijoje, Italijoje ir kitose Europos valstybėse, laivu "Augustus" kovo 4 d. sugrįžo namo.

• Liucija Gričionienė Lietuvos atstovo Urugvajuje žmona artimųjų bei savųjų tarpe atšventė

Adolf. Folle Martinez, sveikinęs vyriausybės vardu. Jaukiame pobūvyje dalyvavo dar visa eilė urugvajiečių kultūrininkų ir lietuvių veikėjų. Visi pastebėjo tradicinį šeimininkų vaišingumą.

Platus lietuvių visuomenės aktas įvyko Liet. Kultūros Draugijos patalpose vasario 17. Jaunieji, kurie dabar draugijai vadovauja, sugebėjo pritraukti ypač daug jaunimo. Po pirminio St. Godo žodžio, ilgesnės kalbas pasakė ats. A. Grišonas, lietuvių senas bendradarbis žurn. J. P. Martinez Bersetche ir Montevideo savivaldybės atstovas. Sekė ilga meninė programa su "Aido" choro ir tautinių šokių ansamblių pasirodymais. Vyt. Dorelio vedamas choras šį kartą nustebino malonia steigmena, kelioms patriotinėms dainoms, sujungęs vyresniųjų ir vaikų grupes. Tautinių šokių ansamblis "Gintara" papildė dar paauglių ir mažųjų naujos grupės. Publika labai šiltai sutiko tiek dainininkus, tiek šokėjus, darniai atlikusius savo programas.

Vasario 19 per antikomunistinę "Laisvės Balso" radijo programą urugvajiečių jaunimo sambūris "Patria" įspūdingai pagerbė Lietuvos nepriklausomybės sukaktį. Po ats. A. Grišono pranešimo apie sovietų siautėjimą jų pavergtose tautose ir "Patria" pirmininko K. Guerrero jautraus žodžio, ten pat radiofone poniai L. Grišonienė urugvajietės įteikė gėlių puokštę, kaip savo simpatijų simbolį kankinei Lietuvai ir laisviems lietuviams.

savo gimimo metinę šventę. Ta proga buvo sugiedota "Ilgiausių Metų".

• Urugvajaus lietuviai Montevideo mieste gavo vieną aikštę, kuri bus pavadinta Lietuvos vardu "Plaza Lituania" ant kurios Urugvajaus lietuviai ruošiasi pastatyti lietuvišką paminklą, kuris liudytų visiems apie lietuvių.

• "Laiko" administratorius P. Gudelevičius lankydamsis Urugvajuje sulaukė daug nuoširdumo. Per šias eilutes dėkoja Tėvams Jezuitams, Kaz. Čibirui, ponų Kalusevičių šeimai, Dobilevičiams, Kerpiškiams, Godams ir visiems kitiems.

"Laiko" administratorius.

LAI DOTUVIŲ ISTAIGA
CASA "GARCIA"

Siūlo savo patarnavimus pašarvojimui koplytelėje, patarnavimai automobiliais. Laidotuvėms ir ambulancijos pervešti ligonius bei mašinos vestuvėms.

Humayta 1401 — T. E. 208-6331/3279/9808 — V. Alsina

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

Av. PAVON 11070 T. E. 243-5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

FERRETERIA — BAZAR — ELECTRICIDAD
KAZLAUSKAS Hnos.

Medžiagos statybai ir elektros įrengimams
Namų apyvokos dalykai

Valentin Alsina 1599 T. E. 208-4067

KORDOBA

PAMINĖTA VASARIO 16-ta.

Kordubos Lietuvių Susivienijimo 6 skyrius vasario 18 dieną paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės jubiliejų savo rūmuose. Susirinko gražios publikos. Sugrojus Argentinos ir Lietuvos himnus, buvo įneštos vėliavos: Argentinos vėliavą įnešė Sta. Pizarro, o Lietuvos vėliavą — Kristina Janulytė, apsirengusi tautiniais rūbais.

Pirmininkas P. Meilutis išpaaiškiai davė trumpą apžvalgą Lietuvos istorijos, o ponė Elena Janulienė lietuviškai tarė žodį, ragindama nenustoti vilties dėl laisvės atgavimo, nes anksčiau ar vėliau Lietuva vėl atgaus savo laisvę, ragino jaunimą užimti tęvų pradėtus darbus.

Šventei specialiai paruošė ir papuošė Gedimino stulpą Kristina Janulytė. Buvo atvykę švečių net iš toliau kaip Jonas Tamošaitis, kuris per spaudą sužinojo apie šį minėjimą, Pranas Merkis atvyko net iš Rio Cuarto. Dalyvavo taip pat ponų Balinskų visa šeima.

PADĖKA

Dėkojame asado kepėjams Kaziui Sadukui, Eduardo Pizarro, Jonui Tumosai už bufeto prižiūrėjimą, ponioms Katalinai Meilutienei ir Anastazijai Brazdžionienei už salotų paruošimą, prie stalų patarnavimo padėjusiems: Aidai Sadukas, Violetai Mikalčiui ir jos draugei. Romualdai Jospaičiui už padovanotą laikrodį, išleistą ant varšytinių. Adolfui Biguzai ir Antanui Januliui prisidėjusiems prie minėjimo.

6 Skyriaus Valdyba.

ŽINOTINI ADRESAI

— Argentina

Lietuvių Aušros Vartų parapija, "Laikas", spaustuvė, Tautinis Muziejus, - Mendoza 2280. Avellaneda, Bs. As. Tel. 208-5027.

Argentinos Lietuvių Centras, V. Lugano, Tabarė 6950, Bs. As.

Susivienijimas Liet. Arg., Av. San Martin 3175, Lanus O.

— Urugvajus

Lietuvos Atstovybė - Ciudad de Paris 5836, Montevideo.

— Brazilija

Tėvai Jėzuitai ir "Mūsų Lietuva", Rua Lituania 67, Mooka. Sao Paulo.

Lietuvių Parapija - Caixa Postal 4118, Sao Paulo.

TEISINIAI PATARIMAI

Drė. Elena Deveikis Pipiras de Mora

Šeimų reikalai, alimentai, nuomos, paveldėjimai, vekseliai, skolos, sutartys ir t. t.
Lavalle 1474 — 2 aukš., 1st. C
Tel. 40-6365/8920
Susitarti dėl valandos.

PLACARDS
BALDAI IR SPINTOS

Sav. Mykolas Rackevičius
Gaminami įvairių rūšių
Vievtes 3647 — Mar del Plata

Dr. JONAS SIMANAUSKAS
(Gydytojas - chirurgas)

Priima savo namuose: Pirmad., Antr., Kerv. ir Penktadienį nuo 17 iki 20 val.

Caa-Guazu 283 — Lanus
T. E. 241-7942

Dr. ALBERTAS ADAMINAS
Ortopedija ir traumatologija.

(Kaulų sužalimai ir ligos)
Priima: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 16 iki 19 val. Aldecoa 935, Avellaneda, T. E. (privatus) 22-4090.
Antradieniais ir ketvirtadieniais: nuo 17 iki 19 val.: Alsina 174, Avellaneda, T. E. 22-6631.

MŪSŲ MIRUSIEJI

JUSTINAS LUKŠAS

Eidamas 71 metus Argerich ligoninėje š. m. kovo mėn. 9 d. mirė Justinas Lukšas. Velionis jau ilgesnį laiką turėjo širdies negalavimus, todėl buvo internuotas. Velionis kilimo buvo iš Meliunų km. Kluonienų valšč. Šaulių apskr. Atvykęs Argentinon dirbo prie geležies ir medžio

BERISSO

NAUJA "MINDAUGO" VALDYBA

Paskutinio "Mindaugo" draugijos balsavimo metu pagal balsų daugumą buvo išrinkta nauja "Mindaugo" draugijos valdyba, kuri pasiskirstė sekančiai pareigomis: pirmininkas — Osvaldas Bakanas, vice-pirmin. — Eida de Fabiano, sekretorius — Luis Mikelaitis, pro-sekret. — Entrikas Zagrakalis, kasininkas — Albertas Griška, vice-kasininkas — Juozas Kulakauskas ir trys valdybos nariai: Bronius Marcinkevičius, Albertas Rožanskas ir Jose Lomastro.

METINĖ "MINDAUGO" SVENTĖ

"Mindaugo" draugija š. m. kovo 30 d. (šeštadienį) nuosavose patalpose ruošia savo metinę šventę su iškilmingais pietumis, kurių įžanga vyrams — 500 pečių ir moterims — 450. Užsakyti iš anksto. Sekančią dieną — sekmadienį kovo 31 d. bus aukojamos mišios už visus draugijos narius. Balandžio 7 d. (sekmadienį) įvyks "truko" varžybos. Laukiami kaimyninių draugijų atstovai.

ROSARIO

• Elena Baliunienė ir Alicija Bakaitienė viešėdamos Rosario mieste, Villa Diego ponų Zampų ir Žukų šeimose susilaukė daug nuoširdumo ir vaišingumo. Per šias eilutes viešnios išreiškia savo dėkingumą, tuo pačiu ir kun. Ant. Lubickui už nuotaukas.

• Juana Petkevičiūtė — Zampienė su savo sesute Elena buvo atvykusios iš Rosario į Buenos Aires, lankėsi Aušros Vartų parapijoje ir redakcijoje.

apdirbimo, o paskutiniu laiku su sūnum buvo užsidėjęs vamzdelių traukimo įmone. Priklausė Lietuvių Centrai ir Susivienijimui, buvo nuoširdus katalikas.

Paliko liūdinčią žmoną Magdaleną Skupaite — Lukšienę, du sūnus: Juozą ir Alfredą su šeimomis, Lietuvoje brolių Antaną ir Argentinijoje puseserę Emiliją Kevinskiene. Sekančią dieną su religinėmis apeigomis, kurias atliko kun. R. balsis, buvo palaidotas Flores kapuose, palydint daugybei kaimynų ir draugų į amžino poilsio vietą.

† Antonia Gurekaitė - Strockienė — ilgai išsirusi savo namuose mirė š. m. kovo mėn. 9 d. Velionė buvo gimusi 1907 m. Šiaulių apskrityje. Liko liūdinčios vyras Mykolas, sūnus Mykolas, marta Gilda Orellana de Strocki, 3 seserys: Aleksandra, Ona ir Bronė su šeimomis. Sekančią dieną palaidota Sarandi kapuose.

† Domininkas Ambrozaitis, sulaukęs 67 metus amžiaus mirė kovo 3 d. Lanus, C. Porvenir 3167. Velionis kilimo buvo iš Svendaroskių km. Liūdesyje paliko žmona Kazimiera, sūnus Pranciškus ir duktė Elvira. Lietuvoje liko du broliai: Jonas su Antanu ir sesuo Ona. Palaidotas kovo 4 d. Lanus kapuose.

• Prisimenant aa Joną Siliūną dviejų metų mirimo sukakties proga kovo mėn. 23 d. 10 val. bus atnaušaujamos mišios Aušros Vartų bažnyčioje. Gimines ir pažįstamus kviečia atvykti.

Žmona ir sūnus.

JUSTINUI LUKŠIUI mirus, jo žmonai Magdalenai Skupaitei — Lukšienei, sūnams Juozui ir Alfredui su šeimomis reiškiamas nuoširdžia užuojauta.

Villa Lugano kaimynai ir Liet. Centro nariai.

Viešpačiui pašaukus iš gyvųjų tarpo JUSTINĄ LUKŠĄ, jo liūdinčiai žmonai Magdalenai ir sūnams Juozui ir Alfredui su šeimomis reiškia užuojautą.

Kazimieras ir Zuzana Gulbinai, Verutė Šokaitė.

Palydėjus į amžino poilsio vietą JUSTINĄ LUKŠĄ, jo žmoną Magdaleną Skupaitei — Lukšienę ir sūnus Juozą bei Alfredą su šeimomis užjaučiame.

Adomas ir Valerija Rudenai.

Tauriam tautiečiui Justinui Lukšui mirus, jo liūdinčiai žmonai Magdalenai ir sūnams Juozui, Alfredui su šeimomis ir kitiems giminėms reiškiamas nuoširdžia užuojauta.

Barzdžių šeima.

Po ilgos ligos iš gyvųjų tarpo atsiskyrus ANTONIJAI GURECKAITEI — STROCKIENEI, liūdinčią vyrą Mykolą ir sūnų Mykolą Strockius su giminėmis nuoširdžiai užjaučiame.

Pranas ir Bruna Martinėnai.

Grožio salionas TAMARA
Tamara Klimaitė-Routaboul
Ilgalaikis plaukų sušukavimas
Priimamos mokinės
Güemes 2437, Rosario, Sta. Fe

ONA BALNAITYTĖ

Siuvėja - Modista

***

MADRID 1020 — DOCK SUD

DIDŽIOSIOS SAVAITĖS IR VELYKŲ PROGRAMA

Velykos yra pagrindinė Bažnyčios šventė. Jai atšvęsti yra skirta visa Didžioji Savaitė kaip pasiruošimas. Mes lietuviai beto turime paprotį atlikti ta proga metines rekolekcijas, kurias praves iš Montevideo atvykęs Tėvas Jonas Giedrys S.J.

Didžioji Savaitė prasidės su Verbų Sekmadieniu (balandžio 7 d.)

10.00 val. Verbų pašventinimas ir procesija bažnyčioje.

16.00 val. Šventoji Valanda už rekolekcijų pasisekimą.

17.00 val. Gyvojo Rožančiaus mėnesinis susirinkimas.

17.30 val. Rekolekcijų pradžia — pirmą konferenciją.

18.00 val. Vakarinės mišios.

Pirmadienį, antradienį, ir trečiadienį (balandžio 8, 9 ir 10 d.)

6.45 val. Pirmos mišios.

7.15 val. Pirmoji konferencija.

18.00 val. Antroji konferencija ir pamaldos.

Didįjį Ketvirtadienį — balandžio 11 d.

7.00 val. Rožančius ir konferencija.

17.00 val. Konferencija ir Rožančius.

18.00 val. Iškilmingos mišios ir Adoracija.

Didįjį Penktadienį — balandžio 12 d.

7.00 val. Kryžiaus Keliai ir mąstymas.

17.00 val. Konferencija ir Graudūs Verksmai.

18.00 val. Didž. Penktadienio Liturgija.

Didįjį Šeštadienį — balandžio 13 d.

7.00 val. Mąstymas ir rožančius.

19.30 val. Mąstymas.

20.00 val. Ugnies ir Vandens šventinimas.

21.00 val. Vigilijos mišios.

Velykų Šventė — balandžio 14 d.

6.00 val. Iškilminga Rezurekcija ir Procesija.

7.00 val. Iškilmingos mišios.

10.00 val. Lietuviška Suma.

Aušros Vartų Parapijos Komitetas ir T. Marijonai.

PIKNIKAS VILLA ELISOJE

Aušros Vartų parapija š. m. kovo mėn. 10 d. surengė rudens pikniką Villa Elisoje — "Siluvoje". Viena grupė vyko su autobusu iš parapijos o kiti savo priemonėmis. Apie 11 val. "Siluvos" koplyčioje buvo atlaikytos sudėtinės mišios, prisimenant Lietuvą ir ištremtuosius. Paskui visi pasitipino atsiveštais užkandžiais.

Apie 3 val. susirinko aptarti parapijos reikalų. Kun. A. Steigvila trumpai nušvietė pasauliečių reikšmę parapijos gyvenime ir išskėlė mintį sudaryti lietuvių komitetą prie parapijos. Po trumpų diskusijų buvo pasiūlyti šie kandidatai į komitetą: Stasys Barbonis, Feliksas Dumšė, Algirdas Kaibutas, Ignas Padvalskis ir Albinas Preikšas, iš moterų: Ona Kairelienė, Julė Kariniauskienė, Rozalija Kazeliūnienė, Vladė Pajaujienė ir Albina Šimkunienė. Nutarta, kad pirmas komiteto susirinkimas įvyks š. m. kovo mėn. 24 d. 11 val. (tuojau po liet. sumos) Svarstys apie Velykų šventės, kelionę į Lujaną ir Motinos Dieną, bei sudarys visų metų švenčių kalendorių.

Ta pačia proga buvo susirinkusi ir Lietuvių Bendrės valdyba kuri nustatė šių metų švenčių kalendorių, kuris yra sekančias: birželio 16 d. (sekmadienį) — Išvežtųjų paminėjimas, rugšėjo 8 d. (sekmadienį) — Tautos šventė ir Liet. Bendrės metinė šventė ir lapkričio 23 d. (šeštadienį) — Lietuvos Kariuomenės paminėjimas. Buvo svarstytas ir švietimo reikalas ir prietaisų bendros nuomonės organizuoti jaunimui lituanistikos, muzikos, mezgimo ir virimo kursus.

Stasys Stanaitis Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukakties proga atsiuntė "Laikui" 20 dolerių. Už tai jam nuosirdus ačiū. "Laiko" administracija.

LITUANISTIKOS KURSAI

Argentinos Lietuvių Krašto Bendrė organizuoja lituanistikos kursus, kurie pradės veikti š. m. balandžio 20 d. Aušros Vartų parapijoje. Šalia lietuvių kalbos veiks taip pat muzikos — gitaros, tautinių juostų mezgimo ir virimo kursai. Jau dabar prašome registruotis. Priimami visi jaunuoliai ir jaunuolės nuo 12 iki 20 metų, kurie yra lietuvių vaikai ir nori išmokyti lietuviškai rašyti, skaityti, kalbėti, pažinti lietuviškus papročius. Registravimas vyksta Liet. Parapijos raštinėje nuo 8 iki 12 ir 16 iki 20 val. kasdien.

ARGENTINOS LIET. BENDRĖS RINKIMAI

Šių jubiliejinių laisvės metų proga Argentinos Lietuvių Krašto Bendruomenė nori pagyvinti savo veiklą, todėl yra pramačiusi išrinkti naują valdybą iš geriausių veikėjų. Tat, visi pagalvokime už ką balsuosime š. m. balandžio 28 d., kai vyks rinkimai. Rinkimų valanda nustatyta 16 val. Po rinkimų bus vaizės senos valdybos atsisveikinimui ir naujos priėmimui. Kas gali balsuoti? Visi lietuviai ir lietuviškos, arba lietuvių vaikai, kurie tik jaučiasi sąmoningi lietuviai ir nori prisidėti prie lietuvių išlikimo Argentinoje. Tat, visi ateikime į naujos Valdybos rinkimus, sustiprinkime lietuviškas gretas bendram darbui.

Arg. Liet. Bendrės Valdyba. ŠEŠTADIENIO MOKYKLA VAIKUČIAMS

Jau prasideda Aušros Vartų mokykloje ir vyks kiekvieną šeštadienį nuo 15 iki 18 val. Tėveliai prašomi atvešti savo vaikučius, nes jau reikia ruošti Motinos dienas ir kitoms šventėms.

Julius ir Veronika Jokubkai keletai dienų buvo nuvykę į Rosario pavišėti ir jau vėl grįžo prie savo įprastų pareigų.

AUKOS RADIO VALANDELEI

\$ 5000 — J. Šiušis
 „ 2000 — Kun. A. Steigvila
 „ 2000 — Kaz. Kliuga
 „ 2000 — L. E. Ryselai
 „ 1000 — J. Čikštas
 „ 1000 — M. Morkūnas
 „ 1000 — I. Padvalskis
 „ 1000 — L. Stankevičius
 „ 500 — V. Matukonis
 „ 500 — Z. Juška (Berisso)
 „ 500 — J. Papečys (Ros.)
 „ 350 — L. Sruoga

Nuosirdžiai dėkoja Radio Valandėlės vadovybė.

Kryžius mums primena kančios ir atgailos metą.

PAKRIKŠTYTI LIET. BAŽNYČIOJE

Zuzana Aleksandra Jukna Aleksandro Bačkytės ir Oskaro Juknų dukrelė buvo pakrikštyta vasario mėn. 17 d. Krikšto tėvai buvo Petras J. Bačkis ir Joana Elsa Tamošiūnaitė.

Patricia Claudia Stella Erminijos Radzilavičiūtės ir Rikardos duktė buvo pakrikštyta š. m. kovo 9 d. Krikšto tėvais buvo: Jonas Karolis Blumbergas ir Izabela Stella.

NUOŠIRDI PADEKA

Laimingai po operacijos pasveikus ir įsitraukus į nuolatinį darbą, maloniai prisiminti tie, kurie ligos metu parodė didelio nuosirdumo; kun. A. Steigvila parūpinęs kraują, kun. R. Balnis padėjęs prie pavežėjimo, Bronė Gokienė slaugiusi ligos metu ligoninėje ir namuose, birutės: Bagdonienė, Gražulevičienė, Macaitienė ir Rymavičienė, kurios aplankė. Visiems lieku nuosirdžiai dėkinga.

Ona Grigaliūnaitė.

Marija Teresė Vedrickaitė ir Juozas Rikardas Babarskai diaugiasi susilaukę pirmgimės dukrelės, kuriai duotas Laura—Karina vardas. Dukrelė gimė šių metų sausio mėn. 28 dieną.

J. Švenčionis su Ponia buvo išvykę į Villa Rumipal, kur juos pasiekė žinia apie Prano Karowackio mirtį. Ta proga reiskia jo žmonai nuosirdžiausią užuojautą.

Konstancija Meškauskienė pasiekė liūdna žinia iš Lietuvos kad tenai mirė jos sesuo Veronika Budvykaitė — Butkienė, sulaukus 66 metus.

Dora Emilija Šakalytė ir Albertas Žindžiai susilaukė dukters, kuriai parinkti Dora ir Zuzana vardai. Jos broliukui Edvardui sukaks 2 meteliai.

Lietuvių Centro Jaunimas ir "Papartyno" nariai su tautiniais rūbais vasario 16 d. dalyvavo San Martin aukštėje, kur buvo padėtas gyvų gėlių vainikas, prie San Martin paminklo.

LAIKAS

PATRIJOTINIO
 RELIGINIO
 TURINIO
 LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — A. Steigvilas, Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autorius prašant. Kaina: Argentinoje metams \$ 900.- administracijoje, \$ 1000.- namuose, Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 6 dol.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI

XX Metai — Nr. 421

1968 m. kovo mėn. 18 d.

DARBINGAS ALOS TARYBOS POSĖDIS

Lietuvių Centro patalpose įvykęs ALOS Tarybos posėdis kovo 8 d. praėjo kūribingoje nuotaikoje. Visų pirma L. Sruoga perskaitė pereito susirinkimo protokolą, kuris be pataisų buvo priimtas.

Arturas Mičiūdas davė pranešimą apie Vasario 16-tos parėgimą. Paminėjimas laikytinas pasisekusiu visapusiškai. Išlaidų turėta virš 84.000 pezų, o pajamų iš įžangų per minėjimą 52.300. Toliau Zef. Juknevičius apibūdino kitą šventės pusę — atsiemtus rezultatus darant šventę ir propagandą. Čia buvo iškelti nuopelnai šventės rengimo komisijos, kurioje darbavosi šalia Zef. Juknevičiaus ir Art. Mičiūdo dar H. Levanavičius, Juozas Mikalčius, Ant. Mikučionis, Rap. Parselis, Alg. Rastauskas ir Juozas Šiušis.

Antroje vietoje buvo svarstyta Senelių namų klausimas. Vincas Grigaitis — komisijos pirmininkas davė trumpą apžvalgą apie naujus žygius ieškant mecenatorių, tarp kurių paminėtos Ona Grigaliūnaitė, Ona Šireikytė, Ponia Višinskienė ir kitos, kurios pažadėjo prisidėti vienu ar kitu būdu. Julius Mičiūdas pranešė, kad kovo 4 d. jau parašytas Senelių namų nuosavybės dokumentas, kuriuo Liet. Centro draugija perima nuosavybės globą iki susidarys Senelių Namų draugija su savomis juridinėmis teisėmis. Buvo pranešta, kad Senelių Namų kasoje randa si 162.129 pezų.

Buvo perskaitytas iš Arg. Jaunimo gautas padėkos laiškas iš studijų Savaitės Brazilijoje. Jau-

nimas šiai studijų savaitei buvo gavęs iš ALOS Tarybos kasos 100.000 pašalpą.

Perskaitytas taip pat "Lietuviai Argentinoje" leidėjų: Jurgio Brizgio ir Jono Papečio laiškas, kuriame prašoma, kad ALOS Taryba praneštų visoms Argentinos draugijoms dėl naujai leidžiamo leidinio ir kad imtųsi koordinavimo iniciatyvos prie medžiagos perteikimo. Tuojau buvo atnaujinta jau seniau sudaryta komisija, kurioje įeina: Art. Mičiūdas, Zef. Juknevičius, Ona Kairelienė, Kaz. Kliuga, J. Mikalčius, K. Norkus ir L. Sruoga. Šiai komisijai turės visi įteikti savo paruoštą medžiagą į naują leidinį.

Arg. Liet. Centro pirminin. Julius Mičiūdas perskaitė visų metų jų draugijos švenčių kalendorių, kuris atskirai bus paskelbtas. Toliau Zef. Juknevičius išskėlė "Radijo Valandėlės" sunkią finansinę padėtį. Tuomet kun. A. Steigvila įnešė mintį paremti asmeniniai, per draugijas ir suruošiant kurį nors parengimą Valandėlės naudai. Tuojau pat buvo sudėta ALOS Tarybos narių virš 15.000 ir Taryba nusprendė iš savo išdo duoti 30.000 paramą.

Buvo minčių pareikšta, kad reikalinga "Radijo Valandėlė" padėti daugiau organizuoti būdų: surandant daugiau rėmėjų ir įtraukiant jaunimą į aktyvesnį bendradarbiavimą.

Sekantis ALOS Tarybos posėdis įvyks Aušros Vartų parapijoje š. m. balandžio mėn. 5 d. 20.30 val. Atstovai prašomi būti punktualūs.

Stasė Balinskienė buvusi Šeštadienio Mokyklos mokytoja su dukra Lucyte buvo atvykusi iš Kordobos ir pora savaitę pasilikio Avellanedoje sutvarkyti laikinuosius reikalus.

Stasys Vasiūnas keletai savaitių išvyko į Villa del Dique Tėvų Marijonų vasarvietę praleisti atostogas ir pasilsėti.

Kun. Vitas Šimanskis kviečia atvykti į Villa del Dique lietuvių praleisti ramiai laiką Tėvų Marijonų vasarvietėje. Dėl kainos ir kitų sąlygų rašyti tiesiai kun. V. Šimanskiui sekančiu adresu: Rev. V. Šimanskis, Casa de San Casimiro, Villa del Dique, provincia de Cordoba.

Jonas Mackevičius mokėdamas "Laiko" prenumeratą, "Laiko" 20 metų proga atsiuntė iš Palomar prenumeratą ir dar

2.100 aukų. Nuosirdžiai dėkojame.

SLA ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje š. m. balandžio 6 ir 7 dienomis šaukia visuotiną atstovų suvažiavimą į Dr. Vinco Kudirkos patalpas Lanus. Suvažiavimo darbai prasidės šeštadienį — balandžio 6 d. 18 val. ir tęsis sekmadienį nuo 9 val. ryto iki pietų.

Pranešame visiems SLA nariams, kad įsigytų nario knygučių. Reikalinga pristatyti nuotrauką 4 x 4 cm.

Galima užsisakyti akinius "INSTITUTO OPTICO SAN MIGUEL", c. B. Rivadavia 706, esq. Val. Alsina. SLA nariams duodama bus nuolaida, bet turės parodyti nario knygutę.

Brangus Tautietie kviečiame atvykti į SLA Atstovų Suvažiavimo užbaigos

ASADO PIETUS,

kurie įvyks š. m. balandžio 7 d. 12 val. Dr. V. Kudirkos patalpose, Lanus Oeste, C. San Martin 3175. Jau dabar prašome iš anksto užsisakyti bilietus, kurie nariams — 500; svečiams — 600 ir vaikams — 200 pezų. Bilietus galima užsisakyti pas: H. Schopą — 208-5653, J. L. Stankevičių — 241-0933, J. Stuką — 208-7514 ir J. Rudėną — 69-7532.

Laike asado pietų SLA skyrių atstovai pasidalins minimis ir paskelbs ateities darbo planus.

SLA Valdyba.